

Sygn. akt IV KK 137/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Andrzej Stępa

Protokolant Małgorzata Gierczak

na posiedzeniu w dniu 15 marca 2018 r.

w sprawie **P. M.**

o wydanie wyroku łącznego

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 21 marca 2016 r., sygn. akt V K (...)

p o s t a n o w i ł:

**uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę skazanego P. M.
w przedmiocie wydania wyroku łącznego przekazać Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

P. M. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Z. z dnia 9 czerwca 2004 r., sygn. II K 646/03, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 16 listopada 2000 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 zł; kara pozbawienia wolności została wykonana w okresie od dnia 22 września 2004 r. do dnia 16 lutego 2005 r. i od dnia 24 marca 2005 r. do dnia 28 października 2005 r.;

II. Sądu Rejonowego w S. z dnia 18 maja 2005 r., sygn. VII K 65/03, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 października 2005 r., sygn. VII Ka 1036/05, za przestępstwo z art. 191 § 2 k.k., popełnione pod koniec czerwca 2002 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniu 8 lipca 2005 r. oraz od dnia 28 listopada 2005 r. do dnia 27 maja 2006 r.;

III. Sądu Okręgowego w C. z dnia 20 kwietnia 2011 r., sygn. II K 47/09

- za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. i art. 252 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 19 kwietnia 2010 r. w zw. z art. 189 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 19 kwietnia 2010 r. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 65 § 1 k.k., popełnione w okresie od dnia 15 lutego 2001 r. do dnia 17 lutego 2001 r., na karę 3 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł,
- za przestępstwo z art. 282 k.k. i art. 252 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 19 kwietnia 2010 r. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione w okresie 26-27 lutego 2001 r., na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i na karę grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych po 10 zł.

Na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. orzeczono karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych po 10 zł. Na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono okresy pozbawienia wolności od dnia 1 lipca 2003 r. do dnia 21 maja 2004 r., od dnia 20 czerwca 2004 r. do dnia 22 września 2004 r., od dnia 28 października 2005 r. do dnia 28 listopada 2005 r., od dnia 27 maja 2006 r. do dnia 5 czerwca 2006 r., od dnia 5 czerwca 2006 r. do dnia 29 stycznia 2007 r. i od dnia 29 stycznia 2007 r. do dnia 5 kwietnia 2007 r.;

IV. Sądu Okręgowego w K. z dnia 5 lipca 2011 r., sygn. V K 140/08, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 marca 2012 r., sygn. II AKa 536/11

- za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 252 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 18 kwietnia 2010 r. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i art. 65 § 1 k.k., popełnione na początku 2001 r., na karę

2 lat pozbawienia wolności i na karę grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych po 10 zł,

– za przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione w drugiej połowie stycznia 2001 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych po 10 zł.

Na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. orzeczono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 zł;

V.Sądu Okręgowego w C. z dnia 17 października 2012 r., sygn. II K 76/11

– za przestępstwo z art. 258 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 1 maja 2004 r., popełnione w okresie od lata 2000 r. do kwietnia 2001 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

– za przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione na przełomie 2000 r. i 2001 r., na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

– za przestępstwo z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione w styczniu 2001 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności,

– za przestępstwo z art. 252 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 19 kwietnia 2010 r. i art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione w dniach 4 i 5 kwietnia 2001 r., na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

– za przestępstwo z art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione w dniach 4 i 5 kwietnia 2001 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności;

– przy czym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w C. z dnia 4 lutego 2013 r., sygn. II K 156/12, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 maja 2013 r., sygn. II AKa 138/13, połączono jednostkowe kary pozbawienia wolności i kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w p-ktach I-V i wymierzono skazanemu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych po 10 zł, przy czym skazany odbył karę łączną pozbawienia wolności w całości w okresach: od dnia 1 lipca 2003 r. do dnia 21 maja 2004 r., w dniu 8 lipca 2002 r., od dnia 20 czerwca 2004 r. do dnia 16 lutego 2005 r., od dnia 24 marca 2005 r. do dnia 5 kwietnia 2007 r., od dnia 5 marca 2009

r. do dnia 10 marca 2009 r., od dnia 23 czerwca 2011 r. do dnia 1 lutego 2012 r. i od dnia 30 października 2012 r. do dnia 14 sierpnia 2014 r.;

VI.Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 kwietnia 2014 r., sygn. V K 55/10, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 września 2015 r., sygn. II AKa 81/15, za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 252 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 18 kwietnia 2010 r. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 kwietnia 2010 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., popełnione wiosną 2001 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 21 marca 2016 r., sygn. V K 51/16:

I. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec skazanego P. M.;

II. na podstawie art. 623 pkt 2 k.p.k. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Powyższe postanowienie nie zostało zaskarżone przez strony i uprawomocniło się w dniu 2 kwietnia 2016 r.

Od tego postanowienia kasację złożył Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zaskarżył to postanowienie w całości na korzyść skazanego P. M. i **zarzucając** rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie prawa procesowego - art. 572 k.p.k., polegające na umorzeniu postępowania o wydanie wyroku łącznego w następstwie błędnego zastosowania przepisów o karze łącznej w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), mimo że przedmiotem postępowania były kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu P. M. za przestępstwa pozostające w realnym zbiegu, prawomocnie orzeczone przed i po wejściu w życie w dniu 1 lipca 2015 r. wskazanej nowelizacji, co nadto skutkowało rażącą obrazą przepisu art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 85 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. poprzez zaniechanie zastosowania ustawy obowiązującej poprzednio mimo, że była ona względniejsza dla sprawcy i doprowadziło do niezasadnego pozostawienia do odrębnego wykonania kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec P. M.

na mocy wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 kwietnia 2014 r., sygn. V K 55/10, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.

Kasacja ta wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 12 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Trafnie podniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, że wydając zaskarżone postanowienie Sąd Okręgowy w K. zastosował przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396). Z uzasadnienia postanowienia wynika, że u podstaw tej decyzji legł fakt objęcia procedowaniem w przedmiocie wyroku łącznego kary pozbawienia wolności prawomocnie orzeczonej po dacie wejścia w życie ww. nowelizacji, tj. po dniu 1 lipca 2015 r., a mianowicie kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej P. M. w sprawie Sądu Okręgowego w K. o sygn. V K 55/10. Wobec stwierdzenia, że wszystkie kary za wyjątkiem orzeczonej w sprawie o sygn. V K 55/10 zostały w całości wykonane – Sąd Okręgowy w K. uznał, że w myśl przepisów o karze łącznej obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r. – postępowanie o wydanie wyroku łącznego w stosunku do P. M. należało umorzyć na podstawie art. 572 k.p.k.

W realiach niniejszej sprawy, jak słusznie wskazuje Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, stanowisko Sądu Okręgowego w K. jest błędne.

Pamiętać bowiem należy, że w stanie prawnym ukształtowanym w następstwie nowelizacji przepisów o karze łącznej wprowadzonej na podstawie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015, poz. 396) obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 r., decyzja o tym, które przepisy winny stanowić podstawę orzeczenia kary łącznej w sytuacji, gdy postępowaniem w przedmiocie wydania wyroku łącznego objęte są kary prawomocnie orzeczone zarówno przed, jak i po dacie wejścia w życie wskazanej nowelizacji, powinna zapadać przy uwzględnieniu reguły intertemporalnej określonej w przepisie art. 4 § 1 k.k. Stosownie bowiem do treści art. 19 ust. 1 ww. ustawy z dnia 20 lutego 2015 r., przepisów obowiązujących od

dnia 1 lipca 2015 r. nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed tą datą, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie nowelizacji. Zasada sformułowana w art. 19 ust. 1 wyłącza stosowanie art. 4 § 1 k.k. tylko wówczas, gdy wszystkie kary objęte postępowaniem o wydanie wyroku łącznego zostały prawomocnie orzeczone do dnia 30 czerwca 2015 r., w sytuacji natomiast, gdy co najmniej jeden wyrok uprawomocnił się po dniu 30 czerwca 2015 r. - przepis art. 4 § 1 k.k. będzie mieć zastosowanie. Jeżeli zatem przedmiotem łączenia jest kara (kary) prawomocnie orzeczona po 30 czerwca 2015 r. oraz kara (kary) prawomocnie orzeczona przed tą datą, to Sąd winien rozstrzygnąć na podstawie art. 4 § 1 k.k. czy stosować przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego w nowym brzmieniu, czy też w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2017 r., sygn. II KK 347/16, Lex Nr 2284181).

Z pisemnych motywów postanowienia nie wynika zaś, aby Sąd Okręgowy w K. rozważał ocenę aktualnych i poprzednio obowiązujących regulacji prawnych dotyczących przepisów o karze łącznej w aspekcie względności tych unormowań dla sprawcy. Z treści uzasadnienia można wnioskować, iż sam fakt prawomocnego orzeczenia wobec P. M. jednej z kar objętych postępowaniem o wydanie wyroku łącznego po dniu 30 czerwca 2015 r. - Sąd Okręgowy w K. potraktował jako okoliczność obligującą do stosowania przepisów nowych. W konsekwencji Sąd ten uznał, że nie zachodziły warunki do wydania wyroku łącznego, ponieważ za wyjątkiem kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie o sygn. V K 55/10 - wszystkie pozostałe kary wymierzone P. M. zostały już w całości wykonane, co zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisu art. 85 § 1 k.k. wykluczało możliwość orzeczenia kary łącznej.

Sąd Okręgowy w K. doszedłby jednak do innych wniosków gdyby postąpił prawidłowo. Tzn. zważywszy, że przedmiotem postępowania o wydanie wyroku łącznego były kary pozbawienia wolności orzeczone wobec P. M. zarówno przed, jak i po dniu 1 lipca 2015 r. - zastosował unormowanie art. 4 § 1 k.k. Wszystkie przestępstwa objęte wyrokami o sygn. II K 646/03, VII K 65/03, II K 47/09, IV K 140/08, II K 76/11 i V K 55/10, popełnione w dniach - odpowiednio - 16 listopada 2000 r. (wyrok sygn. II K 646/03), pod koniec czerwca 2002 r. (wyrok sygn. VII K

65/03), w okresie 15-17 lutego 2001 r. i w okresie 26-27 lutego 2001 r. (wyrok sygn. II K 47/09), na początku stycznia 2001 r. i w drugiej połowie stycznia 2001 r. (wyrok sygn. V K 140/08), w okresie od lata 2000 r. do kwietnia 2001 r., na przełomie 2000 r. i 2001 r., w styczniu 2001 r. i w dniach 4 i 5 kwietnia 2001 r. (wyrok sygn. II K 76/11) oraz wiosną 2001 r. (wyrok sygn. V K 55/10) - pozostawały w realnym zbiegu, ponieważ wszystkie zostały popełnione przez P. M. zanim zapadł pierwszy z wymienionych wyroków, tj. wyrok Sądu Rejonowego w Z. o sygn. II K 646/03 wydany w dniu 9 czerwca 2004 r.

Nie dokonując oceny konkurujących stanów prawnych w aspekcie treści przepisu art. 4 § 1 k.k., Sąd Okręgowy w K. nie dostrzegł wskazanej okoliczności i umorzył postępowanie na podstawie art. 572 k.p.k. czym rażąco naruszył przepis art. 85 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 kwietnia 2015 r., ponieważ zaniechał połączenia w wyroku łącznym kar pozbawienia wolności podlegających obligatoryjnemu łączeniu.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy z mocy art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 535 § 5 k.p.k., postanowił jak na wstępie.